

Cincari - Balkanski Hazari

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 19 | Nivo: Filozofski fakultet

APSTRAKT: Cincari (eng. Aromuni) predstavljaju narod koji je stvarao urbanu kulturu Balkana, ustanovio gradsku nošnju na ovim prostorima, stvorio "katun" kao društvenu i privrednu organizaciju na osnovu koga je i nastala plemenska zajednica. Srbiji je podario najpoznatije pisce, diplomate i umetnike. Njihov uticaj značajan je i među Grcima, Makedoncima, ali i drugim nacijama. Kako nemaju svoju državu postoji ozbiljna tendencija za asimilacijom istih u okviru većih nacija. Ipak oni se na različite načine trude i postižu da očuvaju svoje korene, i ovaj rad predstavlja mali doprinos tom njihovom nastojanju.

ABSTRACT: Aromuni (Serbian – Cincari), are people who made urban culture of Balkan, established urban garb in these places, made "katun" as a social and utility organization due to which was issued tribe community. To Serbia they gave the most familiar writers, diplomats, and artists. Their influence was significant also, among Greeks, Macedonians, and other nations. As they don't have their own state, there is very serious tendency for assimilation with bigger nations. Still they are trying and achieving in different ways to save their roots, and this work is suppose to be just small contribution to that aim.

Cincari ili Aromuni predstavljaju veliku grupu starosedeoce Balkana, koji za svoju "prapostojbinu" smatraju predeo na granici između Epira i zapadne Makedonije u današnjoj Grčkoj. Ovo precizno geografsko određenje treba bar za početak da olakša šta treba razumeti pod rečiju Cincarina, iako mnogi istoričari a među njima i Dušan Popović u kapitalnom delu "O Cincarima" (nastalom početkom dvadesetog veka), upozorava da odgovor na ovo pitanje nije nimalo jednostavan: "Cincarina je po poreklu Ilir ili Tračan, sasvim retko Sloven, po jeziku Roman, po veri pravoslavan, a po kulturi, bar u varošima, Grk, po zanimanju stočar, trgovac ili zanatlija; sve ostalo kao njegovo ime, prezime, nacionalno osećanje, državljanjski položaj, sasvim je neodređeno..." (Popović, 1937) Činjenica da ih danas na prostorima šireg Balkana ima oko milion i po (Radenković) dovoljan je razlog za interesovanje o ovoj etničkoj zajednici, ali možemo slobodno reći i narodu, iako su pri stvaranju nacionalnih država u 19. i ranom 20. stoljeću ostali praznih ruku. Ipak svi ostali elementi koji karakterišu jedan narod, jezik, kultura, zajednička istorija i poreklo u ovom primeru su prisutni i odolevaju različitim izazovima koje je vreme sa sobom nosilo. Leksikon etničkih manjina, Rome, Baske, Galicijce, Lužničke Srbe... zajedno sa Cincarima, upravo definiše kao narode bez država, govoreći o mogućem širenju njihovih perspektiva za ostvarenje autonomija sa sve većim slabljenjem nacionalne države kao posledica novog poretka u Evropi. (Ludwig, 1995:21).

POREKLO I SEOBE

Od svih pomenutih elemenata poreklo se čini kao jedan od najneizvesnijih. Već dugo, među istoričarima, vodi se bitka da se dokaže istina o poreklu Cincara. Zabunu dobrim delom unose i oni sami nedopuštajući drugima da ih zovu Vlasima. Ovakav stav verovatno je posledica lošeg položaja koji su Vlasi imali u okviru srpske države. Verovatno zato zvanično zastupaju tezu da su balkanski podunavski Vlasi nastali nezavisno od Cincara - jedni od romanizovanih Dračana, a drugi romanizovanjem tračkih i ilirskih plemena. Sa druge strane, istoričari koji su se u naučnom smislu najviše bavili Cincarima, Grci i Rumuni, govore svoju priču, kako to Radenković obrazlaže, "prvi s ciljem kako bi dokazali da je njihovo poreklo grčko, a drugi da je pogrešno korene Cincara tražiti na jugu Balkana." (Radenković, 4) Grčki istoričari, (Mihail Hrisohu, E. Kurilas, Spiros Papageorgiju i Antonios Karamopolus) govore da Cincari predstavljaju balkanske starosedeoce sa grčkih planina, koji u bili romanizovani tokom dugogodišnje vladavine rimske imperije. Tako oficir grčke armije Mihail Hrisohu u knjizi "Vlasi i Kučovlasi", koja je objavljena 1909. godine, tvrdi da su Cincari starosedeoeci sa Pinda i iz Tesalije, te da su služeći u rimskim legijama, najčešće kao stražari, na putevima planinskih prevoja, vremenom poprimili karakteristike svojih poslodavaca. Njegova teza se oslanja na imenima toponima u tim krajevima ali i na činjenici da je cincarski jezik mešavina starosedelačkog i latinskog (Prema Radenkoviću). Rumuni pak tvrde za Cincare da su potomci Rumunskog naroda, poreklom iz Dakije. Janjatović (prema Jirečku) govoreći o Vlasima i Slovenima beleži: "Romani su u unutrašnjosti Balkanskog poluostrva, već oslabljeni ranijim varvarskim

najezdama, pred navalom Slovena delimično istrebljeni, a delimično su se razbegli: deo ih je potražio utočište u primorskim gradovima, a deo se povukao na jug, do Epira i Tesalije, prekoračivši čuvenu Jirečekovu liniju koja je razdvajala zonu (pretežno) latinskog odzone (pretežno) grčkog jezika. To je stanovništvo, po mnogim rumunskim naučnicima, predstavljalo celinu sa romanskim stanovništvom severno od Dunava. Slovenske su mase, po toj teoriji, razdvojile romansko stanovništvo na dva dela: od onih sa severnog dela su vremenom nastali Rumuni, a od onih sa južnog dela Vlasi odnosno Cincari. (Janjetović, 100) I Laza Kostić, da bi izbegao zabunu oko različitih imena kojima su se nazivali, Cincare nazive južnim Vlasima ali insistira da su se Cincari po jeziku "dosta razlikovali od srpskih Vlaha, po nacionalnoj svesti još više. "Ne može biti govora o nekoj zajedničkoj nacionalnoj koheziji, o osećanju etničkog jedinstva. Nikad u istoriji nije među njima postojala nikakva povezanost, najmanje etnička." (Kostić, 1961:24). Pojašnjavajući dalje poreklo i naziv u knjizi Nacionalne manjine u srpskim predelima, izdatoj 1961, daje kratak rezime: "južni Vlasi su svuda u svetu poznati ili pod imenom Vlah sa nekim adjektivom, ili pod imenom Rumun, opet sa bližom oznakom. Kucovlah znači Vlah koji hramlje, koji se klati, a druge se reči već lakše razumeju. Cincarima, pak, taj svet zovu samo Srbi (neki susedi su to od Srba preuzeli). Verovatno to dolazi od broja cinc tj. pet, koji se tako često od njih čuje, a koji srpskom uhu neobično zvuči. Tako Italijane u Nemačkoj i Švajcarskoj zovu činkeli ("mali činkve"), jer taj isti broj pet (it. činkve) tako često čuju od njih. Cincari su ostaci starih rimskih kolonista i ima ih sporadično po celom Balkanu. Ali grupisani su bili najviše u onom delu Turske koji sada čini tromeđu Srpske Makedonije, Grčke Makedonije i arbanaškog Epira (Bitolj, Struga, Korča, Kostur, Voden) Svi se ti Cincari zvanično, tj. statistički označuju kao Vlasi." (Kostić, 1961:23) Kako bilo, kako to srpski akademik Petar Vlahović kaže, Cincari predstavljaju autohtoni Balkanski narod koji je kao takav dao osnovu celokupnom etničkom sastavu Balkanskog poluostrva, pa možda delimično i srednje Evrope. "Cincari ili Armani vode poreklo od paleobalkanskih starosedelaca Pelazga ili Pelasta (izučavanja srpskog etnologa akademika Petra Vlahovića) i po najnovijim arheološko-antropološkim proučavanjima zastupa se mišljenje da su mešavina paleomediteranskog (Pelazga) starosedelackog balkanskog stanovništva i indoevropskog stanovništva naseljenog migracijama na Balkan. (Vlahović, na sajtu Lunjina). Kao što vidimo ako je suditi po različitim izvorima o Cincarima, teško je sa sigurnošću tvrditi odakle vode poreklo.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com